

Průvodce Český jazyk 4

plán výuky:

český jazyk 1. pololetí

Vyjmenovaná slova a slova příbuzná

Slovesa – osoba, číslo, čas, způsob, infinitiv sloves

Význam slov, slova spisovná a nespisovná

Stavba slova – předpona, kořen, přípona, koncovka

Podstatná jména – pád, číslo, rod

Vzory podstatných jmen, rod střední

Slovní druhy

V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti- Čtení 4 a pracovní listy

Vypravování – nadpis, odstavce

Osnova, nadpis

Převyprávění obsahu vlastními slovy.

Diagnostika čtenářských dovedností, zopakování čtenářských návyků a dovedností.

Porozumění textu, reprodukce textu s vlastním výtvarným doprovodem.

Pojmy: kniha, čtenář, autor, ilustrátor.

Popis osoby

Omluvenka

Dopis

Orientace v textu

Reprodukce textu. Čtení odborného textu, vyhledávání a zápis informací.

plán výuky:

český jazyk 2. pololetí

Skloňování podstatných jmen rodu středního

Skloňování podstatných jmen rodu ženského

Skloňování podstatných jmen rodu mužského

Věta jednoduchá, souvětí

Základní skladební dvojice

Shoda přísudku s podmětem

Přímá řeč a nepřímá řeč

Slovní druhy

Popis pracovního postupu podle obrázkové osnovy

Tvorba osnovy

Zpráva, vzkaz

Vlastní vyjádření k čtenému textu, hledání podstaty příběhu.

Vyhledávání v textu. Práce s encyklopedií. Pohádka, bajka.

Prezentace nových poznatků

Opis, přepis, diktát. Sebekontrola.

Práce s odborným textem – výpisky, tvorba otázek k textu.

Psaní dopisu.

ZÁŘÍ

Vyjmenovaná slova po B a slova příbuzná

Slovesa – osoba, číslo, čas, způsob, infinitiv sloves
pracovní učebnice do str. 11.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

ŘÍJEN

Vyjmenovaná slova po L, M, P, S, Z a slova příbuzná

Slovesa – osoba, číslo, čas, způsob, infinitiv sloves
pracovní učebnice do str. 25

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

LISTOPAD

Předpona, kořen, přípona.

Předpony roz, bez, od, pod, před, nad

Psaní ú po předponě

Skupiny písmen bě/bje, vě/vje, pě

Vyjmenovaná slova po V a slova příbuzná

pracovní učebnice do str. 35.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

PROSINEC

Podstatná jména + slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy

Podstatná jména rodu středního

pracovní učebnice do str. 42.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

LEDEN

Podstatná jména + slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy

Podstatná jména rodu ženského

pracovní učebnice do str. 49.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

ÚNOR

Podstatná jména + slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy
Podstatná jména rodu ženského

pracovní učebnice do str. 57.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy

BŘEZEN

Koncovky podstatných jmen

Slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy

pracovní učebnice do str. 66.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy, podstatná jména, koncovky podst. jmen

DUBEN

Koncovky podstatných jmen, Stavba věty

Slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy

pracovní učebnice do str. 75.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy, podstatná jména, koncovky podst. jmen

KVĚTEN

Sloveso v přítomné čase. Shoda přísudku s podmětem.

Slovní druhy práce s pomůckou a pracovními listy

pracovní učebnice do str. 80.

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy, podstatná jména, koncovky podst. jmen, shoda přísudku s podmětem

ČERVEN

Přímá a nepřímá řeč

Opakování

pracovní učebnice do str. 92

testy, diktáty

pomůcky: vyjmenovaná slova, slovesa, slovní druhy, podstatná jména, koncovky podst. jmen, shoda přísudku s podmětem

Co je próza?

Próza je umělecký souvislý text.

Díla psaná v próze (povídky, romány, pohádky apod.) jsou většinou epická = mají děj.

Co je poezie?

Poezie se dá nazvat básnictvím. Dělí podle přítomnosti či absence děje.

Rozdělujeme epickou (je děj), lyrickou (není děj) a lyricko-epickou poezii.

V poezii se používají umělecké prostředky (rým, rytmus, metrum, obraznost nebo symbolika).

Co jsou báje?

Jde o text, který vypráví o dávných událostech.

Nejedná se o historicky věrný zdroj informací, ale spíše o tradiční vyprávění např. o stvoření světa, vzniku říše, tradicích....pokus o výklad

Báje najdeme v kultuře téměř všech starověkých národů.

Co jsou bajky?

Základem bajky je alegorie, kdy zvířata mluví jako lidé a konají další nadpřirozené jevy, vyplyne nějaké poučení, či kritika chyby, která ve většině případech bývá čtenářovi již známa. Jednotlivá zvířata tím získávají lidské vlastnosti.

Co je legenda?

Legenda pojednává o životě, smrti, umučení a zázracích určitého světce či mučedníka.

Co je pověst? - téma na druhé pololetí i v rámci VL

Pověst vznikala vždy na základě pravdivé události, čímž se liší od pohádky.

Protože se však šíří ústně mezi lidmi po mnoha generací, tak postupně ztrácí

na objektivitě. Každý vypravěč si k jejímu obsahu totiž něco přidá, udělá ji zajímavější.

Pověst je vždy spjata s určitou časovou i místní lokalitou.

Pohádky

- dobro a zlo macecha x děti
- kouzelné, nadpřirozené postavy víla
- objevují se mluvící zvířata moucha ve Zlatovlásce
- objevují se magické předměty prsten, hrneček
- objevují se kouzelná čísla 3 princezny(úkoly...), sedmero krkavců, 12 měsíčků
- místo, čas není určen Bylo, nebylo, za devatero horami

Pohádka

- původně příběhy pro dospělé, které se vyprávěly, když šly děti spát
- odráží se v nich život a kultura různých národností
- touha po lepším životě je příčinou, že v pohádkách vítězí dobro nad zlem, chytrost nad hloupostí, láska nad nenávisť
- vystupují v nich nadpřirozené bytosti a kouzelné síly, např. víly, vodníci, čarodějnice, čerti, draci, skřítki
- pohádka může být napsána v próze (K. J. Erben – Pták Ohnivák) i ve verších (J. Kainar – Zlatovláska)

Lidová pohádka

- vychází z ústní lidové slovesnosti
- přežívaly z generace na generaci v ústním podání
- uchovával se v nich český jazyk
- tyto pohádky si autoři zapisovali a sbírali je přímo mezi lidmi – u nás Božena Němcová, Karel Jaromír Erben a v Německu bratři Grimmové

Autorská pohádka

- je záměrně psaná pro děti, vychází ze znalosti jejich prostředí
- ožívají se obyčejné předměty
- autor vychází z vlastních zážitků nebo vyprávění
- počítá s dětskou fantazií
- vystupují zde i postavy z běžného života
- zakladatelem autorské pohádky je Hans Christian Andersen
- další autoři:

Lewis Carroll – Alenka v říši divů

Oscar Wilde – Šťastný princ a jiné pohádky

čeští autoři:

Karel Čapek – Devatero pohádek

Josef Čapek – Povídání o pejskovi a kočičce

Josef Lada – Mikeš, Bubáci a hastrmani

Ondřej Sekora – Ferda Mravenec

Vladislav Vančura – Kubula a Kuba Kubikula

František Hrubín – Kráska a zvíře

Jan Werich – Fimfárum

Jiří Wolker – O milionáři, který ukradl slunce

Václav Čtvrtek – O Rumcajsovi